

N'assajo una altra, que almenys té fonament lèxic romànic i justificació topo-semàntica. La carena de la Tossa Braibal, vista des d'Encamp, sembla formar el límit amb les terres del bisbe d'Urgell; i és sabut que la resistència contra la presa de possessió per part d'Urgell del territori de les valls fou sempre la gran palestra multiseular de totes les generacions andorranes. És ben concebible, doncs, que li donessin el nom de LIMES EPISCOPALIS, car la vall de Bescaran és ja d'Urgell i aquesta ja ve quasi immediatament al Sud de la Tossa i carena Braibal; almenys des d'Encamp sembla així, car entremig només hi ha la valleta deserta del riuet Madriu.

L'evolució fonètica, coincidiria per una part amb la de EPISCOPUS, en la *e* del basc *apeskupu* i del fr. ant. *avesque* (*ve*), oc. *avesque*; per altra banda, amb la forma sincopada, i amb afèresi, del cat. *bisbe*, *bisbe*, i del cast. *obispo*. D'aquí: (*A*)*bescbal* > *Besbal* > vocalitzat *Baibal*; i amb repercussió de líquides: *Braibal*. Per a *s* > *š*, davant consonant sonora, cf. *raima* < *razma*, *eima* < *esma*, *vaiet* < *vaslet*, *broidar* < *brosdar* etc.

Són certament un seguit de detalls fonètics peculiars, però tots inobjectables. En conjunt obliguen a mirar aquesta etimologia com incerta i fins induirien a declarar-la rebuscada; si no fos... que no se'n veu cap altra; ³ car no es troba en els docs. del cartulari d'Andorra ni en el de Tavèrnoles, ni en els de donacions de la SdUrg., curosament repassats, res que ens guii en contra. I tractant-se d'una muntanya despoblada no és estrany que no hi hagi documents antics —favorables ni desfavorables.

D'altra banda la trobo molt convincent, des del punt de vista derivatiu i semàntic, perquè formen contrast la Tossa Encampdana INCAMPITANA, adj. derivat d'Encamp, ja en els orígens romànics, amb la Tossa EPISCOPALIS: immediata, aquella, doncs, al poble d'Encamp; i aquesta, ja a tocar de les terres de l'EPISCOPUS. Dirien, doncs, els andorrans: «aquesta és la d'Encamp, aquella ja hi toca el Bisbe».

¹ Noms com *Eribald* o *Brunwaldus* es troben sovint en la vella documentació andorrana (aquest p. ex. a. 904, *Cart. Andorra* I, § 8; *Eribald* passim); i algun més freqüent però sempre en terminacions com la de *Gombau* o *Gomballo*; mai -*bal*. — ² Un *Pabibolt* és hapax, ben dubtós (*Först.* 231), i no explicaria *Br*. Menys encara els hapax *Viraibold* (de formació obscura) i *Vidrebold* (*Först.* 1574, 1534), *Warbold* és més segur, però s'acosta menys que cap a la forma que cerquem. Entre els noms en -*BAD*, res semblant (*Först.* 234). I l'arrel BERGI- no va formar cap compost amb -*BALD* ni -*BAD*. — ³ Tampoc es podria relacionar amb el cognom alabès *Baráibar*, perquè com a compost de *ibarr(a)*, aquest té -*rr*, que no es podia canviar en -*l* sinó donar -*arre* (-*arri*) en català. Cf. *Benavarrí*, *Bixesarri* etc.

BRALLANS

Poblet agr. a Torlarribera, alta Ribagorça, a la vall de l'Isàvena.

PRON. MOD.: *braláns*: oït en el lloc mateix (1957), però alguns hi grafien *Berallans*.

DOC. ANT. 781 (doc. suspecte o antedatat): villa de *Bradilans* (SerranoS, *NHRbg.* 204). 1004: Villa de *Bradilanis*, citat junt amb Magarofes (id. ib. 383; i MDuque, *Docs. Ovarra* 5.14); 1495: *Brailans*, amb quatre focs en el cens de 1495; 1595: *Brailans* (*Esp. Sagr.* XLVIII, 268). No veiem si es tracta del mateix lloc o d'un de la vora, anomenat potser segons la mateixa persona, en un doc. de 996, on situen una *fonte Bradilane* en el veïnatge de Güel, que és uns 15 k. al S. de Brallans (Abadal, *P. i Rbg.*, núm. 316).

En efecte, es tracta de VILLA seguit del genitiu en -ANS d'un NP germ., que era corrent en aqueixa comarca i en d'altres. 973: «Udiacro presbitero et *Bradilani*» (SerranoS, 362); 1010: sig. *Bradilani* magistro de Rota --- ego *Bradila*; a. 1017: Sig. *Bradilani* (MDuque, *Docs. Ovarra*, 16.21, 24.1, 24.9); 1015-19: «ego *Uradila*», doc. de Benasc (MDuque, 46.1).

També era fem. 1014: «uxor sua *Bradila*» (MDuque, 21.1). *Bradila* NP, sexe i data incerts, en un altre doc. del *Cart. d'Alaó* (SerranoS, 46). Hi continuà fins bastant més tard, i llavors el veiem ja amb la caiguda de la -D- intervocàlica (com, supra, aa. 1495 i 1595); i en nominatiu: 1182: «Sig. *Braila* de Bonet», que encara signa un doc. de 1238 junt amb Bonet de *Vilacarle*, Ramón de la *Splugu* i altres senyors ribagorçans (MDuque, 157.24, 176.30). Avui *Brallans* és cognom molt comú a Sopeira (VOLiva, *Co. Int. Ll. Cat.*, 431).

Altrament, no fou sols NP de Ribagorça: un *Bradila* m., a. 981, a Besora de Solsonès (Arx. Sols.); un altre a. 984 a Puig-reig (MiretS, *TemplH.* 171, n. 4), i en un doc. de mj. S. x a Vilamajor (A. Mundó, p. 51); «Guill. *Bradila* et Maria, comitatu Ausona» a. 1135 (Albon, *Temple*, p. 79).

Encara que els femenins són en -ILA només en francic, però -ILO és gòtic, no causen dubte en els casos citats de femení, sigui per la intervenció del francic o per adaptació a la -A dels femenins romànics. Altrament també en trobem casos amb -O, -ONS: a l'alt Aragó, *Bradilo* a. 1036; i en genitiu patronímic: Lope *Bradilonés* c. 1050 (*Cart. de Fanlo*, 78.41).

No manca algun cas en què la composició amb VILLA es féu en ordre invers: *Bralavilla* trobo en un doc., crec ribagorçà de 1296, cosa que ens recorda, no sé si casualment, *Braslavilla* de l'alt Aragó occidental; si bé d'aquest jo veia una explicació basco-romànica en *Top. Hesp.* II, 304. Tampoc assegurarem si són reals les aparences d'identitat amb *Brailans* poble i mun. del Franc Comtat (dept. Doubs). Però tanmateix és versemblant que vingui d'aquí el nom de *Can Bratilla*, veïnat central del te. de Mata (suburbi de Banyoles XLIV, 134).

⁵⁵ Sens dubte ve d'una altra formació, dins la mateixa arrel germànica, el NP *Bradolina* a. 996 (Abadal, *P. i Rbg.* n. 315); més tard *Bravolina*, probablement NP fem., en un doc. d'Oliana a. 1034 (Arx. Solsona).

Que en tot això hi ha una formació germànica, salta a la vista, atès el sufix diminutiu -ILA/ILO, i flexió